

Kriminaalipolitiikka- ja rikosoikeusosasto
Rikosprosessi

ASETTAMISPÄÄTÖS

30.9.2022

ESITUTKINNAN JA RIKOSPROSESSIN SUJUVOITTAMINEN

Asettaminen	Oikeusministeriö asettaa työryhmän arvioimaan keinoja esitutkinnan ja rikosprosessin sujuvoittamiseksi
Toimikausi	1.10.2022 –31.3.2023
Tausta	<p>Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelman mukaan rikosvastuun toteuttamiseksi ja rikosten käsittelyaikojen nopeuttamiseksi lisätään poliisin, syyttäjien ja tuomioistuinten voimavaroja siten, että koko oikeudellisen prosessin käsittelyajat lyhenevät. Rikosasioiden käsittelyä nopeutetaan varmistamalla parempi yhteistyö syyttäjän ja poliisien kesken.</p> <p>Professori Matti Tolvanen arvioi selvityshenkilönä rikosketjun toimivuutta sekä poliisin, syyttäjälaitoksen ja käräjäoikeuksien käytäntöjä ja menettelytapoja rikosasioiden käsittelyssä LEAN-periaatteiden näkökulmasta. Tolvanen esitti 28.1.2020 julkaistun LEAN-raportin (Oikeusministeriön selvityksiä ja ohjeita 2020:6) johtopäätöksissä kehittämisehdotuksia useista toimista rikosprosessin nopeuttamiseksi ja tehostamiseksi.</p> <p>Oikeusministeriö teetti Syyttäjälaitoksella tiiviissä yhteistyössä Poliisihallituksen kanssa esitutkintayhteistyön toimivuutta selvittävän tutkimuksen. Raportti julkaistiin 18.8.2021 (Oikeusministeriön julkaisuja, Selvityksiä ja ohjeita 2021:21). Hankkeessa arvioitiin esitutkintayhteistyövelvoitteen noudattamista ja tarkasteltiin kehittämismahdollisuuksia esitutkintaviranomaisten ja syyttäjien toiminnassa.</p> <p>Jatkona LEAN-raportille asetettiin oikeusministeriössä 27.5.2020 työryhmä arvioimaan keinoja tehostaa rikosprosessia ja esitutkintalain muutostarpeita (OM:46/2020). Yksimielinen työryhmämietintö julkaistiin 18.3.2022 (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2022:14). Osaa mietinnössä esitetyistä ehdotuksista on tarkoitus esittää eduskuntaan syyskaudella 2022 vietävissä hallituksen esityksissä.</p>

Tavoitteet ja tehtävät

Rikosprosessin tehostamiseksi ja käsittelyaikojen nopeuttamiseksi on edellä kuvatuin tavoin arvioitu ja valmisteltu viime vuosien aikana jo useita kehittämissuhteita. Työryhmän tulee arvioida mahdollisia muita toimia, joilla voitaisiin edelleen sujuvoittaa rikosasioiden käsittelyä koko rikosprosessiketjussa ottaen huomioon esitutkintavaihe, syyteharkinta ja tuomioistuinkäsittely sekä niiden nivelkohdat. Työryhmän tulee tarkastella myös niitä esitutkinnan ja rikosprosessin vaiheita ja toimia, joita olisi mahdollista karsia tai tehostaa käsittelyn nopeuttamiseksi asianosaisten oikeusturvan kuitenkaan vaarantumatta. Keinoja tehostaa rikosprosessiketjun viranomaisten välistä yhteistyötä ja sen tapoja tulee arvioida erityisesti esitutkintayhteistyön osalta.

Työryhmän tulee arvioinnin perusteella esittää kehittämissuhteita rikosasioiden käsittelyyn esitutkinnan ja rikosprosessin sujuvoittamiseksi ja kokonaiskäsittelyaikojen lyhentämiseksi, jotta voitaisiin korjata erityisesti lain käytännön soveltamistilanteissa ilmenneitä puutteita ja haasteita. Valmistelussa tulee selvittää kehittämissuhteiden tavoitteita ja vaihtoehtoisia tapoja tavoitteiden saavuttamiseksi. Ehdotukset on laadittava muistion muotoon.

Organisointi

Työryhmä

Puheenjohtaja:

Neuvotteleva virkamies Miia Ljungqvist, oikeusministeriö

Jäsenet:

Johtava asiantuntija Heidi Kankainen, sisäministeriö

Poliisiylitarkastaja Minna Ketola, Poliisihallitus

Rikosylitarkastaja Markku Heinikari, Helsingin poliisilaitos

Valtionsyyttäjä Mari Mattila, Syyttäjälaitos, valtakunnansyyttäjän toimisto

Aluesyyttäjä Toni Pörsti, Syyttäjälaitos, Etelä-Suomen syyttäjälaitos

Hovioikeudenneuvos Katariina Sorvari, Turun hovioikeus

Käräjätuomari Samuli Yli-Rahnasto, Etelä-Karjalan käräjäoikeus

Asianajaja Jussi Sarvikivi, Suomen asianajajaliitto

Työryhmän sihteerinä toimii erityisasiantuntija Maiju Kolehmainen oikeusministeriöstä. Työryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Rahoitus

Työryhmän työ tehdään virkatyönä.

Osastopäällikkö Ari-Pekka Koivisto

Yksikönpäällikkö Jussi Matikkala

JAKELU

Työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

TIEDOKSI

Sisäministeriö
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Tuomioistuinvirasto
Turun hovioikeus
Etelä-Karjalan käräjäoikeus
Poliisihallitus
Helsingin poliisilaitos
Suomen Asianajajaliitto

VN/24963/2022-OM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: